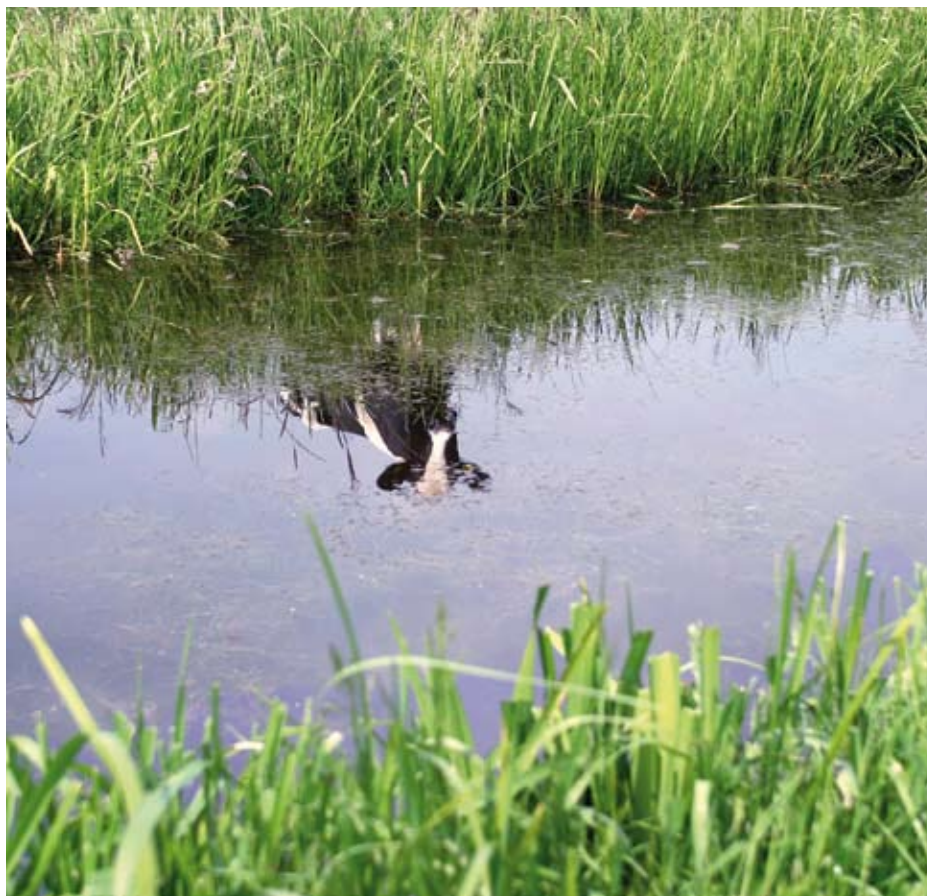

Nieuwe risicobeoordeling voor pesticiden

Gewasbeschermingsmiddelen worden pas toegelaten als ze de sloten naast een behandeld perceel niet teveel vervuilen. Alleen zijn die normen niet streng genoeg om altijd te voldoen aan de eisen die de Europese Kaderrichtlijn Water stelt aan de kwaliteit van de Nederlandse wateren. Alterra werkt aan een betere afstemming tussen de twee regelgevingen.

“Dat landbouwsloten niet voldoen aan de normen van de Kaderrichtlijn Water wil niet zeggen dat we boeren als milieuvandalen moeten afschilderen.”

Om hun gewassen te beschermen tegen ziekten en plagen gebruiken boeren chemische gewasbeschermingsmiddelen. Die zijn echter een potentieel milieugevaar, omdat er restanten terechtkomen in sloten en vijvers naast de percelen. Het College voor de Toelating van Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Ctgb) beoordeelt daarom elk nieuw middel op diverse milieucriteria, waaronder het risico voor waterdieren en -planten.

De tot nu toe gehanteerde toelatingsnormen zijn vaak minder streng dan de maatstaven van de Kaderrichtlijn Water (KRW), die ervoor moet zorgen dat in 2015 de ecologische en chemische kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater een stuk beter is. In water dat grenst aan behandelde percelen worden de KRW-normen voor residuen in het water regelmatig overschreden. “Dit kan gemiddeld wel

een factor tien verschillen”, weet Theo Brock van Alterra, die dat onderzoekt. Brock werkt met collega’s aan een wetenschappelijke onderbouwing van het beleid voor de Nederlandse en Europese toelating van gewasbeschermingsmiddelen. In een twintigtal proefsloten onderzoekt hij wat er gebeurt met de planten en dieren in het water bij verschillende concentraties bestrijdingsmiddelen.

Sloten

Niet alle concentraties die buiten de KRW-normen vallen zijn erg schadelijk, omdat effecten lokaal en van korte duur kunnen zijn. Brock: “Dat landbouwsloten niet voldoen aan de KRW-normen, wil dus nog niet zeggen dat we boeren als milieuvandalen moeten afschilderen.” Volgens Brock kun je de waterkwaliteitsnormen in het toelatingsbeleid en die van de KRW niet

op dezelfde weegschaal leggen, omdat ze verschillende doelstellingen en een andere aanpak hebben. De KRW richt zich vooral op grotere waterlichamen, het toelatingsbeleid op de kavelsloten. Uitgangspunt van de KRW is bovendien dat de gemeten concentraties geen enkel negatief effect mogen hebben op het waterecosysteem, terwijl het toelatingsbeleid de milieueffecten wil minimaliseren.

De meeste Europese landen accepteren in hun toelatingsbeleid in principe een kortdurend effect op waterorganismen in een boerensloot door bestrijdingsmiddelengebruik. Een flexibele omgang met kavelsloten is volgens de onderzoeker niet per definitie strijdig met de KRW. Verderop in het watersysteem daalt namelijk de concentratie van schadelijke stoffen door verdunning en gedeeltelijke afbraak, zo laat het Alterra-onderzoek zien. “Als het toelatingsbeleid rekening houdt met de veranderingen die plaatsvinden in tijd en ruimte, kunnen boeren hun gewassen blijven beschermen zonder daarmee afbreuk te doen aan de KRW-doelstellingen”, concludeert Brock.

Simulatie

Bij het overbruggen van de kloof tussen de twee regelgevingen, moet voorop staan dat de toegestane concentraties in kavelsloten benedenstrooms niet tot problemen leiden. Als de waterkwaliteit verderop in het systeem goed genoeg is, zijn lokaal hogere concentraties van middelen namelijk geen ramp. “Zolang er maar snel herstel optreedt en de biodiversiteit op de lange termijn gewaarborgd is”, aldus Brock.

Om dat te kunnen garanderen werkt Alterra samen met RIVM, Deltares en de Waterdienst aan een nieuwe risicobeoordeling van gewasbeschermingsmiddelen. “We willen het toelatingsbeleid KRW-bestendig gaan maken”, zegt Brock. Dit kan door verder te kijken dan de sloot. “Met een simulatie kunnen we vooraf berekenen wat er verderop in het watersysteem nog over is van de chemische middelen”, zegt Brock. “Zo kunnen we het risico van gewasbeschermingsmiddelen direct langs het veld beoordelen en op de punten waar de Waterschappen hun metingen doen voor de KRW.”

Cluster	Plantgezondheid
Informatie:	www.kennisonline.wur.nl
Contact:	Theo.Brock@wur.nl 0317 - 48 18 49